

*Załącznik do Zarządzenia nr 7/2019
Dyrektora Szkoły Podstawowej nr 11
im. Hugona Kołłątaja w Gliwicach
z dnia 24 maja 2019*

**ZBIÓR PROCEDUR
POSTĘPOWANIA
w sytuacjach kryzysowych i nagłych
W Szkole Podstawowej nr 11**

Cele:

1. usprawnienie oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach zagrożenia
2. wypracowanie jednolitych metod współpracy między rodzicami a szkołą
3. promowanie zachowań i postaw godnych naśladowania
4. wpłynięcie na proces socjalizacji młodzieży
5. zwiększenie wychowawczej roli szkoły
6. wyznaczenie jasnych i czytelnych reguł postępowania oraz określonych granic

Procedury postępowania:

- I. W przypadku, gdy nauczyciel/inny pracownik szkoły/ zauważy, że uczeń pali papierosy
- II. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń używa alkoholu lub innych środków odurzających lub pod ich wpływem znajduje się na terenie szkoły nauczyciel/inny pracownik szkoły
- III. Procedura postępowania w przypadku dziecka krzywdzonego
- IV. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia
- V. Procedura w przypadku pojawienia się konfliktów w szkole
- VI. Procedura postępowania nauczyciela z uczniem sprawiającymi trudności wychowawcze
- VII. Procedura postępowania w przypadku kradzieży na terenie szkoły
- VIII. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia który nie ukończył 17 roku życia
- IX. Procedura postępowania nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego
- X. Procedura postępowania wobec ucznia uchylającego się od realizacji obowiązku szkolnego
- XI. Procedura postępowania w sprawie dostosowywania wymagań programowych na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej
- XII. Procedura rozpoznawania potrzeb uczniów w zakresie pomocy materialnej
- XIII. Procedura rozpoznawania środowiska ucznia
- XIV. Procedura postępowania w sytuacjach, gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (rodzice uzależnieni od alkoholu, narkotyków lub przejawiają zachowania mogące świadczyć o zaburzeniach psychicznych, dziecko jest uczestnikiem lub ofiarą przemocy domowej, nieuregulowana jest sytuacja prawna dziecka).
- XV. Postępowanie nauczycieli w sytuacji zagrożenia incydem bombowym, terrorystycznym:
- XVI. Procedura Niebieskiej Karty
- XVII. Procedura postępowania w przypadku prób samobójczych lub samobójstwa ucznia
- XVIII. Procedura postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia
- XIX. Procedura reagowania na zjawiska cyberprzemocy, uzależnienia od mediów elektronicznych
- XX. Procedura postępowania w razie wypadku – odrębne zarządzenie
- XXI. Procedura odwołania wychowawcy klasy
- XXII. Procedura przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków

I. W przypadku, gdy nauczyciel/inny pracownik szkoły/ zauważy, że uczeń pali papierosy:

1. Przekazuje informację wychowawcy klasy lub pedagogowi szkolnemu.
2. Wychowawca /pedagog szkolny/wzywa do szkoły rodziców /prawnych opiekunów/ i przekazuje im informacje o fakcie palenia papierosów przez ucznia.
3. Wychowawca /pedagog szkolny/ przeprowadza z uczniem i jego rodzicami rozmowę dotyczącą przyczyn i konsekwencji palenia papierosów.
4. Efektem rozmowy powinno być zawarcie umowy naprawczej, której uczeń zobowiązuje się do niepalenia papierosów, rodzice zaś do – do szczegółowej kontroli dziecka.
5. W przypadku ponownego palenia papierosów decyzją dyrektora szkoły, uczeń może być zawieszony w prawach ucznia /np. zakaz udziału w wycieczce, dyskotecce/
6. W przypadku ponownego powtórzenia się palenia papierosów przez ucznia pedagog szkoły w porozumieniu z wychowawcą podejmuje działania terapeutyczne wobec ucznia

II. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń używa alkoholu lub innych środków odurzających lub pod ich wpływem znajduje się na terenie szkoły nauczyciel/inny pracownik szkoły/:

1. Niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły, wychowawcę, pedagoga
2. Wychowawca niezwłocznie informuje rodziców ucznia i jednocześnie wzywa ich do szkoły.
3. W razie stwierdzenia stanu upojenia bądź odurzenia, do czasu przybycia rodziców, wychowawca /nauczyciel/ zapewnia uczniowi niezbędną opiekę medyczną.
4. Dyrektor szkoły wzywa Policję, jeżeli zachowanie ucznia daje powody do interwencji Policji.
5. W przypadku niemożności przybycia rodziców wychowawca /nauczyciel/ zapewnia uczniowi opiekę podczas pomocy medycznej lub interwencji Policji.
6. W wyznaczonym terminie wychowawca wraz z pedagogiem przeprowadza z uczniem i jego rodzicami rozmowę dotyczącą zaistniałej sytuacji, zawiera umowę naprawy lub udzielenia pomocy psychologiczno - pedagogicznej, bądź innej specjalistycznej.
7. W sytuacji braku zainteresowania ze strony rodziców współpracą ze szkołą na rzecz ich dziecka i brakiem poprawy ze strony ucznia, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny.

W Przypadku, gdy nauczyciel /wychowawca/ podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby /wychowawca, pedagog, dyrektor, itp./ ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu podejrzaną substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni /we własnej odzieży/, ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.
2. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa Policję, która przeszukuje odzież oraz przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
3. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki Policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami..
4. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców /prawnych opiekunów/ ucznia.

III. Procedura postępowania w przypadku dziecka krzywdzonego

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017r. poz. 1591 z późniejszymi zmianami)

1. W przypadku ujawnienia sytuacji, w której skrzywdzone jest dziecko, nauczyciel lub inny pracownik szkoły zobowiązany jest do zgłoszenia tego faktu wychowawcy lub pedagogowi szkolnemu.
2. Wychowawca /pedagog szkolny/ przeprowadza z osobą powiadamiającą wywiad w celu ustalenia jak największej ilości faktów.
3. Wychowawca wraz z pedagogiem szkolnym przeprowadzają z uczniem skrzywdzonym rozmowę, udzielając mu doraźnego wsparcia.
4. W przypadku fizycznego skrzywdzenia, uczeń odprowadzony jest przez wychowawcę do pielęgniarki szkolnej, która ocenia stan zdrowotny dziecka, udziela pierwszej pomocy i w uzasadnionych przypadkach telefonicznie powiadamia rodziców o konieczności zgłoszenia się do szkoły po dziecko.
5. Do szkoły zostają zaproszeni rodzice dziecka krzywdzonego. Pedagog szkolny wraz z wychowawcą powiadamiają ich o podjętych przez szkołę działaniach interwencyjnych. W celu kontynuacji udzielania wsparcia dziecku krzywdzonemu, zostaje zaproponowana pomoc psychologa poza szkołą, a w szkole indywidualna pomoc o charakterze terapeutycznym, prowadzona przez pedagoga szkolnego.
6. W przypadku podejrzenia o krzywdzenie dziecka przez osoby dorosłe, po wstępnym rozpoznaniu sprawy, pedagog we współpracy z dyrektorem kieruje sprawę do Sądu Rodzinnego.
7. Pedagog szkolny wraz z wychowawcą ucznia krzywdzonego przeprowadza z nim rozmowę wychowawczą.
8. Wobec ucznia krzywdzonego zastosowana zostaje „procedura postępowania nauczyciela w przypadku agresywnego zachowania ucznia”

IV. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 28 października 1998r. o postępowaniu w sprawach nieletnich

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017r. poz. 1591 z późniejszymi zmianami)

1. Nauczyciel, w sytuacji agresywnego zachowania ucznia, zobowiązany jest do natychmiastowej, doraźnej interwencji, polegającej na rozdzieleniu uczestników zdarzenia i przeprowadzeniu rozmowy mającej na celu ustalenie przyczyn i okoliczności zdarzenia.
2. Przekazuje informację wychowawcy ucznia zachowującego się agresywnie.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem, uświadamiając mu nieodpowiednie, /niebezpieczne/ zachowanie, a następnie zawiera z nim umowę dotyczącą poprawy zachowania oraz dalszych konsekwencji w przypadku braku poprawy.
4. Wychowawca przekazuje informację rodzicom ucznia o jego agresywnym zachowaniu, zwracając uwagę na przeprowadzenie przez rodziców /opiekunów prawnych/ rozmowy z dzieckiem na temat przestrzegania praw człowieka, budowania pozytywnych relacji międzyludzkich.
5. W uzasadnionych przypadkach /zachowanie szczególnie groźne lub niepokojące/, wychowawca wzywa rodzic (prawnego opiekuna) do szkoły w celu poinformowania o

- zajściu oraz: zdobycia wiedzy na temat rozwoju społeczno-emocjonalnego ucznia. Wychowawca we współpracy z pedagogiem analizuje przyczyny zaburzonego zachowania ucznia, pomagając rodzicom w doborze metod wychowawczych.
6. W przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji ucznia z rówieśnikami /pobicia, zaczepianie, agresji słownej, itp./, wychowawca w porozumieniu z rodzicami dziecka kieruje je na badania psychologiczne, w celu otrzymania dalszych wskazówek dotyczących prowadzenia ucznia oraz zastosowania odpowiedniej formy terapii.
 7. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu stwarza zagrożenie dla innych uczniów, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do Sądu Rejonowego /wydział rodzinny i nieletnich/ o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia, sprawa w formie zawiadomienia zostaje zgłoszona także na policję.

V. Procedura w przypadku pojawienia się konfliktów w szkole:

1. Ustalenie przez strony konfliktu (np. uczeń, grupa uczniów, społeczność klasowa, rodzice, nauczyciele) podstawowych reguł (komunikacyjnych oraz proceduralnych), które będą obowiązywały podczas rozwiązywania konfliktów:
 - 1) każda ze stron konfliktu relacjonuje zaistniałą sytuację
 - 2) obie strony weryfikują swoje relacje
 - 3) strony konfliktu podają możliwe rozwiązania sytuacji
 - 4) dyskusja nad przydatnością i wartością poszczególnych rozwiązań
 - 5) wybór rozwiązania, który jest satysfakcjonujący dla obu stron konfliktu
 - 6) zawarcie umowy określającej konkretne działania, które zostaną podjęte, terminy, osoby odpowiedzialne.
2. W zależności od zdiagnozowanych potrzeb objęcie pomocą psychologiczno - pedagogiczną na terenie szkoły przez pedagoga stron konfliktu.
3. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa ze stronami konfliktu, interwencja pedagoga, psychologa, dyrektora), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów albo któraś ze stron odmawia współpracy, dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny lub Policję.
4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji powiadomionych instytucji.

VI. Procedura postępowania nauczyciela z uczniem sprawiającymi trudności wychowawcze:

Podstawa prawna:

Art. 33 ust. 1 pkt. 1 ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r. z późniejszymi zmianami

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017r. poz. 1591 z późniejszymi zmianami)

1. Wychowawca ma obowiązek przeprowadzenia diagnozy sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów na początku roku szkolnego.
2. Wychowawca, po rozpoznaniu potrzeb ucznia, informuje rodziców o istniejących trudnościach i zapoznaje ich ze swoim planem działań, jednocześnie zobowiązując do rzetelnej współpracy.
3. Wychowawca podejmuje działania zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązania problemów ucznia związanych z jego funkcjonowaniem w szkole.
4. W przypadku utrzymujących się trudności wychowawczych z uczniem nauczyciel inicjuje współpracę z pedagogiem, celem uzyskania pomocy i wsparcia w przezwyciężaniu problemów wychowawczych.

5. W razie potrzeby wychowawca /pedagog/ występuje do rodziców z propozycją badań w poradni psychologiczno - pedagogicznej, rzetelnie informując ich o znaczeniu opinii psychopedagogicznej w dalszej edukacji dziecka.
6. W przypadku braku zgody rodziców na przeprowadzenie badań w poradni dotyczących ucznia, którego zachowanie zagraża bezpieczeństwu innych, nauczyciel postępuje zgodnie z procedurą dotyczącą postępowania z uczniem agresywnym.
7. Na najbliższym posiedzeniu Rady Pedagogicznej nauczyciel szczegółowo zapoznaje grono nauczycielskie z zaistniałym problemem, przedstawia dotychczasowe oraz planowane działania.

VII. Procedura postępowania w przypadku kradzieży na terenie szkoły:

Podstawa prawna stosowanej procedury:

1. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny.
2. Ustawa z 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń.
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Kradzież (art. 278 kk) - zabór cudzej rzeczy w celu przywłaszczenia. Pod pojęciem zaboru rozumie się fizyczne wyjęcie rzeczy spod władztwa właściciela. Dotyczy to również przedmiotu pozostawionego przez niego w znanym mu miejscu w zamiarze późniejszego jej zabrania. Wymóg dokonania zaboru oznacza, że nie jest możliwa kradzież rzeczy znalezionej przez sprawcę lub jemu powierzonej. Nie wyklucza to odpowiedzialności za inne przestępstwo, a mianowicie za przywłaszczenie. Kradzież rzeczy ruchomej o wartości nieprzekraczającej 250,00 zł stanowi wykroczenie (art. 119 k.w.). Wartość przedmiotu przestępstwa nie ma znaczenia przy zaborze karty bankomatowej. Wykroczeniem pozostaje również zabór w celu przywłaszczenia cudzej rzeczy ruchomej przedstawiającej wartość niemajątkową, np.: pamiątkowy dyplom dla właściciela lub zdjęcie osoby najbliższej (art. 126 § 1 k.w.). Wymienione zachowania są czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat. Natomiast z przestępstwem mamy do czynienia wtedy, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk). 2

Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zagubienie, zniszczenie, pozostawienie bez nadzoru nauczyciela lub innego pracownika szkoły, przedmiotów wartościowych (np.: telefon, torba, plecak, przedmioty audiowizualne, zegarek). Przedmioty wartościowe uczeń przynosi do szkoły na własną odpowiedzialność.

W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik szkoły jest świadkiem kradzieży lub został poinformowany przez uczniów o dokonaniu kradzieży przez innego ucznia na terenie szkoły, jest zobowiązany do podjęcia następujących działań:

- sporządzenie notatki
- rozmowa wyjaśniająca – dyscyplinująca z wychowawcą
- nauczyciel ma prawo zażądać zwrotu przywłaszczonej rzeczy, zażądać aby pokazał zawartości tornistra oraz kieszeni w obecności innego pracownika szkoły.
- w przypadku powtarzających się kradzieży lub kradzieży o znacznej wartości wychowawca lub pedagog w porozumieniu z dyrektorem powiadamia Policję.
- Nauczyciel powiadamia dyrekcję oraz wzywa rodziców do natychmiastowego wstawienia się w szkole
- Wpływ na ocenę z zachowania
- Rozmowa dyscyplinująca ucznia z policjantem na terenie szkoły

Kontakt między rodzicami, a szkołą powinien zawierać:

- zobowiązanie rodziców do szczegółowego nadzoru nad dzieckiem
- zobowiązanie do częstszego kontaktu z wychowawcą i pedagogiem szkolnym /ustalić częstotliwość/,
- przyjęcie do wiadomości nałożonej kary /określić na piśmie jakiej/,
- kontakt z rodzicami powinien zawierać czas jego obowiązywania, datę i podpisy,
- kopię kontaktu otrzymuje rodzic i pedagog szkolny.

Kontakt pomiędzy wychowawcą, a uczniem powinien zawierać:

- zobowiązuje do zaniechania działania niezgodnego z prawem /napisać konkretnie/,
- przyjęcie do wiadomości nałożonej Kary /napisać jakiej/,
- zgoda na poniesienie surowszych konsekwencji /napisać jakich/ w przypadku, gdy zachowanie nie ulegnie zmianie.

W przypadku złamania zasad kontaktu pedagog szkolny na wniosek wychowawcy klasy i za zgodą dyrektora szkoły ma prawo wystąpić z wnioskiem o wgląd w sytuację rodzinną ucznia do Sądu Rodzinnego

VIII. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia który nie ukończył 17 roku życia

1. Niezwłoczne powiadomienie pedagoga.
2. Pedagog szkolny ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Pedagog powiadamia rodziców oraz dyrektora szkoły.
 - a. W przypadku, gdy sprawa jest poważna /rozbój, uszkodzenie ciała, itp./ lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana pedagog powiadamia niezwłocznie Policję

IX. Procedura postępowania nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego

1. Nauczyciel /wychowawca/ będący na miejscu zdarzenia zobowiązany jest do:
 - udzielenia pierwszej pomocy /pomocy przedmedycznej/, bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie pielęgniarki szkolnej, ewentualnie karetki pogotowia w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń,
 - niezwłocznego powiadomienia dyrektora szkoły,
 - powiadomienia rodziców,
 - niezwłocznego wezwania Policji w przypadku, kiedy sprawa jest poważna i niezbędne jest profesjonalne zabezpieczenie śladów przestępstwa, ustalenie okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

X. Procedura postępowania wobec ucznia uchylającego się od realizacji obowiązku szkolnego

Podstawa prawna:

Ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r. z późniejszymi zmianami

1. Nauczyciel odnotowuje każdą nieobecność ucznia na prowadzonych zajęciach lekcyjnych.
2. Rodzice mają obowiązek usprawiedliwić nieobecności dziecka w terminie ustalonym zgodnie ze Statutem Szkoły i ustaleniami wychowawcy.
3. Jeżeli nieobecności nie zostaną usprawiedliwione w wyznaczonym terminie, wychowawca powiadamia o nieobecnościach rodziców /prawnych opiekunów/ ucznia.
4. Informacja może być przekazana telefonicznie, listownie. Rodzice mogą też być poproszeni o zgłoszenie się do szkoły w celu wyjaśnienia nieobecności dziecka.

5. W przypadku braku współpracy rodzica /opiekuna prawnego/ z wychowawcą – rodzic nie uczestniczący w zebraniach, konsultacjach, nie wyrażenia chęci na spotkania indywidualne, oraz w przypadku dalszego uchylania się ucznia od obowiązku szkolnego, wychowawca zgłasza fakt pedagogowi szkolnemu.
6. Pedagog sprawdza przyczyny nieobecności ucznia poprzez rozmowę z uczniem lub rodzicami ucznia na terenie szkoły albo wywiad w domu rodzinnym ucznia.
7. Wychowawca, pedagog szkolny oraz rodzice ucznia podejmują wspólne działania zaradcze w celu regularnego realizowania obowiązku szkolnego przez danego ucznia.
8. W sytuacji, gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem i wychowawcą ucznia pisemnie informuje Sąd Rejonowy /wydział rodzinny i nieletnich/ o uchylaniu się ucznia od obowiązku szkolnego.
9. Sąd Rejonowy stosuje odpowiedni środek wychowawczy zapobiegając w ten sposób demoralizacji ucznia.

XI. Procedura postępowania w sprawie dostosowywania wymagań programowych na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej

1. Wyniki badań PPP są objęte ochroną danych osobowych i tylko rodzic ma prawo podjąć decyzję o ich ujawnieniu.
2. Jeżeli rodzic nie zechce ujawnić wyników badań, szkoła nie ma prawa nalegać na zmianę decyzji. Wobec ucznia nadal będą stosowane takie same wymagania, jak wobec pozostałych nawet, jeżeli wyniki badań sugerowałyby dostosowanie wymagań edukacyjnych.
3. W przypadku, gdy rodzic wyraża zgodę na udostępnienie wyników badań szkole, opinia w pierwszej kolejności powinna trafić do pedagoga szkolnego, który prowadzi centralny rejestr danych.
4. Pedagog szkolny przekazuje wyciąg z opinii wychowawcy klasy i omawia jej treść, następnie wychowawca informuje wszystkich nauczycieli uczących w klasie o zaleceniach PPP, a nauczyciele mają obowiązek je respektować.
5. Jeżeli uczeń otrzymuje zalecenia do dostosowania wymagań edukacyjnych, każdy z nauczycieli uczących jest zobowiązany na piśmie przedstawić, na czym będzie polegało dostosowanie wymagań wobec danego ucznia.
6. Rejestr zobowiązań znajduje się pedagoga szkolnego.
7. Wobec uczniów, którym PPP zaleciła dostosowanie wymagań edukacyjnych ze względu na specyficzne trudności w nauce szkoła ma obowiązek w ramach posiadanych środków zapewnić zajęcia z terapii pedagogicznej.
8. Uczniowi, któremu zaproponowane zostały dodatkowe zajęcia z terapii pedagogicznej ma obowiązek w nich uczestniczyć pod rygorem cofnięcia dostosowania wymagań.
9. Jeżeli uczniowi z dostosowaniem wymagań edukacyjnych nie została zaproponowana terapia pedagogiczna z powodu braku środków, uczeń ma obowiązek pracować dodatkowo w domu. Nauczyciel w porozumieniu z rodzicami zadaje dodatkowe ćwiczenia wspomagające. Uczeń ma obowiązek prowadzić w domu teczkę z opracowanymi ćwiczeniami i na koniec roku jest zobowiązany przedstawić ją nauczycielowi. Na jej podstawie nauczyciel podejmuje decyzję, czy uczeń w zamian za dostosowanie wymagań edukacyjnych czynił starania, aby sprostać wymaganiom szkolnym.
10. Jeżeli, pomimo aktualnej opinii z PPP o dostosowaniu wymagań programowych uczeń nie wykazał żadnej inicjatywy, nie uczęszczał na zaproponowane zajęcia, nie pracował w domu, nauczyciel ma prawo nie respektować zaleceń poradni i traktować ucznia według ogólnych zasad.

XII. Procedura rozpoznawania potrzeb uczniów w zakresie pomocy materialnej

Podstawa prawna:

Ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r. z późniejszymi zmianami

1. Wychowawca oraz pedagog szkolny uzyskują informacje o sytuacji materialnej rodziny ucznia pod kątem udzielenia pomocy poprzez:
 - indywidualną rozmowę z rodzicami
 - indywidualną rozmowę z uczniem
 - wywiady środowiskowe.
2. Dodatkowe informacje uzyskuje się z dobrowolnie wypełnionego przez rodziców kwestionariusza dotyczącego sytuacji materialnej rodziny oraz oczekiwanej formy pomocy.
3. W przypadku zgłoszenia przez rodziców ucznia pogorszenia się warunków materialnych rodziny wychowawca klasy, pracownicy świetlicy, pedagog szkolny informują się wzajemnie o zaistniałej sytuacji.
4. Każdy wniosek o przyznanie obiadów finansowanych przez ośrodki pomocy społecznej /OPS/ oraz innej formy pomocy materialnej, pedagog szkolny zgłasza pracownikowi OPS, który przeprowadza w danej rodzinie wywiad środowiskowy.
5. Współpraca z OPS ma charakter dwukierunkowy, informacje przekazywane są w obie strony.

XIII. Procedura rozpoznawania środowiska ucznia

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017r. poz. 1591 z późniejszymi zmianami)

1. Komunikowanie się jest podstawową cechą systemu rozpoznawania środowiska uczniów.
2. Wymiana informacji na temat poszczególnych uczniów zachodzi między współdziałającymi osobami zatrudnionymi w szkole: dyrektorem szkoły, wychowawcami, pedagogiem szkolnym, nauczycielami, wychowawcami świetlicy, pracownikiem biblioteki, pielęgniarką szkolną.
3. Na wniosek pedagoga szkolnego informację uzupełniają osoby zatrudnione poza szkołą, tj.: pracownicy ośrodka pomocy społecznej, komendy powiatowej policji, poradni psychologiczno-pedagogicznej, Sądu /kuratorzy sądowi/.
4. Na podstawie informacji uzyskanych od wychowawców pedagog szkolny sporządza wykaz uczniów:
 - zagrożonych demoralizacją
 - trudnych wychowawczo
 - wymagających pomocy materialnej.
5. W przypadku nagłego wystąpienia problemów ucznia: niespełnienie wymagań szkoły, zmiana zachowania, wagary, agresja, nieposłuszeństwo, używanie środków psychoaktywnych, itp., pedagog szkolny razem z wychowawcą lub po konsultacji z nim przeprowadza wywiad środowiskowy ustalając warunki socjalno-bytowe, relacje między dzieckiem a rodzicami i rodzeństwem, system kar i nagród, czas wolny dziecka itp.
6. Wizyta domowa może służyć rozpoznaniu sytuacji domowej ucznia oraz przybierać charakter poradnictwa wychowawczego lub interwencyjnego.
7. W sytuacjach wyjątkowych pedagog szkolny może korzystać z pomocy funkcjonariusza KPP, pracownika socjalnego oraz kuratora sądowego.
8. W uzasadnionych przypadkach pedagog szkolny wnioskuje o kierowanie spraw uczniów z rodzin zaniedbanych środowiskowo do Sądu Rejonowego - Wydział Rodzinny i Nieletnich.

XIV. Procedura postępowania w sytuacjach, gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (rodzice uzależnieni od alkoholu, narkotyków lub przejawiają zachowania mogące świadczyć o zaburzeniach psychicznych, dziecko jest uczestnikiem lub ofiarą przemocy domowej, nieuregulowana jest sytuacja prawna dziecka).

1. Nauczyciel / wychowawca powiadamia o zaobserwowanej sytuacji pedagoga szkolnego, z którym udaje się na wywiad środowiskowy do miejsca zamieszkania ucznia.
2. W przypadku potwierdzenia złej sytuacji domowej ucznia pedagog szkolny informuje o tym fakcie dyrektora szkoły
3. Problem zostaje objęty pracą zespołu wychowawczego w celu udzielenia pomocy dziecku.
4. Pedagog szkolny nawiązuje współpracę z OPS oraz informuje na piśmie o sprawie Sąd Rodzinny

XV. Postępowanie nauczycieli w sytuacji zagrożenia incydem bombowym, terrorystycznym:

1. Nauczyciel, który przyjął zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawnił przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, zgłasza ten fakt:
 - dyrektorowi szkoły,
 - dyrektor powiadamia Policję.
2. Zawiadamiając Policję należy podać następujące informacje:
 - rodzaj zagrożenia i źródła informacji o zagrożeniu /informacją telefoniczną, ujawniony podejrzany przedmiot/,
 - treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego
 - nr telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia,
 - adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej
 - opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu

/Wskazane jest uzyskanie od Policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia. /
3. Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:
 - do czasu przybycia Policji akcją ewakuacyjną kieruje dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba
 - na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze /telefon alarmowy - 112, pogotowie ratunkowe - 999, straż pożarną - 998, pogotowie: energetyczne - 991, wodno-kanalizacyjne, gazowe/
 - po przybyciu Policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
 - **Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać!** O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora i osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo,
 - po ogłoszeniu ewakuacji należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie opuścić zagrożony rejon
 - ewakuacja przebiega zgodnie z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego obowiązującą w szkole

XVI. Procedura Niebieskiej Karty

Procedura „Niebieskie Karty” nakłada na szkołę określone zadania w przypadku uzasadnionego podejrzenia o stosowanie wobec ucznia przemocy domowej, jeżeli np. uczeń:

- Ma ślady przemocy fizycznej – ślady uderzeń, oparzeń, siniaki, rany, często zdarzające się opuchlizny, złamania, zwichnięcia itd.,
- Ma ślady przemocy psychicznej – moczenie, nadmierna potliwość, bóle, zaburzenia mowy związane z napięciem nerwowym itd.,
- Przejawia trudności w nawiązywaniu kontaktu, niską samoocenę, wycofanie, lęki, depresję, płaczliwość, zachowania destrukcyjne, agresję, apatię, nieufność, uzależnianie się od innych, zastraszenie, unikanie rozmów itd.,
- Ma brudny strój, nieodpowiedni do pory roku, rozwój, wzrost i wagę nieadekwatne do wieku, nie korzysta z pomocy lekarza mimo przewlekłej choroby itd.

Nauczyciele powinni w takich przypadkach ocenić skalę problemu w kontekście sytuacji rodzinnej ucznia oraz rozważyć potrzebę założenia „Niebieskiej Karty”. Nie można podejmować decyzji bez namysłu. Ważną rolę mają w tym nauczyciele - wychowawcy klas. Gromadzenie informacji o uczniu w celu jego lepszego poznania jest istotnym elementem ich pracy. Efektywne planowanie i organizowanie działań opiekuńczo – wychowawczych w szkole wymaga poznania uczniów oraz dysponowania informacjami dotyczącymi nie tylko ich walorów intelektualnych i cech psychicznych, ale także warunków ich życia, w tym szczególnie sytuacji rodzinnej i środowiskowej. Pamiętać należy, iż pozyskiwanie informacji o uczniu i kwestie z tym związane wymagają kultury, dyskrecji i taktu. Ważnym zagadnieniem jest sprawność prowadzenia obserwacji ucznia i jego zachowania się w czasie zajęć edukacyjnych i poza nimi.

Procedura:

„Niebieską Kartę” zakłada nauczyciel, który stwierdza, że w rodzinie ucznia stwierdzono podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec niepełnoletniego ucznia, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego;

Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem ucznia przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej.

Działania z udziałem dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności pedagoga szkolnego lub psychologa.

Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”;

W przypadku, gdy przemoc w rodzinie dotyczy niepełnoletniego ucznia, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie;

Formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” szkoła przekazuje przewodniczącemu Zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w terminie nie później niż 7 dni od wszczęcia procedury.

Finalną konsekwencją procedury Niebieskiej Karty jest:

- Udzielenie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego

- Ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej
- Zapewnienie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie
- Badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzenia ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego
- Zapewnienie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania
- Opracowanie indywidualnego planu pomocy tj. określenie zadań dla poszczególnych członków zespołu/grupy ze wskazaniem terminu wykonania.

W ramach procedury w skład zespołu interdyscyplinarnego oraz grupy roboczej wchodzi przedstawiciel oświaty. Do jego zadań – w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie - należy m. in:

- udzielanie kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- dzielenie informacji o możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; diagnozowanie sytuacji i potrzeb osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym wobec dzieci;

XVII. Procedura postępowania w przypadku prób samobójczych lub samobójstwa ucznia

1. Każdy pracownik ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że uczeń planuje podjąć lub podjął próbę samobójczą każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.

A. Postępowanie w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych.

1. wysokim ryzyku zachowań samobójczych świadczyć może wystąpienie przynajmniej jednego z poniższych czynników:
 - mówienie o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei,
 - mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, pisanie listów pożegnalnych lub testamentu,
 - pozbywanie się osobistych i cennych przedmiotów,
 - unikanie kontaktów z bliskimi kolegami, izolacja, zamykanie się w sobie,
 - zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność,
 - przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań,
 - przejawianie innych zachowań ryzykownych: okaleczanie się, zażywanie narkotyków, spożywanie alkoholu,
 - przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania itp.,
 - podejmowanie w przeszłości prób samobójczych,
 - fascynacja znanymi osobami (np. gwiazdami popkultury), które popełniły samobójstwo
2. Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia, wychowawca, pedagog i psycholog szkolny podejmują odpowiednie działania interwencyjne:

- jednoznacznie ustalają , które z w/w przesłanek występują u danego ucznia,
- przeprowadzają analizę sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia w celu wstępnego ustalenia przyczyn, kontaktują się z rodzicami w celu ustalenia przyczyn zmian w zachowaniu ucznia,
- przekazują informację o zagrożeniu rodzicom i dyrektorowi szkoły,
- ustalają z rodzicami zasady wzajemnych kontaktów, proponują objęcie ucznia pomocą psychologiczno - pedagogiczną na terenie szkoły lub poza nią

B. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych)

Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia wychowawca, pedagog szkolny/ psycholog szkolny oraz dyrektor szkoły podejmują następujące działania:

- nie pozostawiają ucznia samego, próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce,
- informują o zaistniałej sytuacji i zagrożeniu rodziców
- przekazują dziecko pod opiekę rodziców (prawnych opiekunów) lub jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa ucznia odpowiednim instytucjom (np. policja)

C. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą.

Po powzięciu informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą dyrektor szkoły, wychowawca, pedagog szkolny podejmują następujące działania:

- jeśli próba samobójcza ma miejsce w szkole, wychowawca (nauczyciel, pracownik) powiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły, a ten rodzica/opiekuna prawnego,
- dyrektor szkoły, pedagog szkolny oraz wychowawca dokonują oceny sytuacji i przeprowadzają rozmowę wspierającą z uczniem rodzicami oraz przekazują informacje dotyczące pomocy psychologiczno - pedagogicznej,
- jeśli próba samobójcza ma miejsce w domu, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, dyrektor szkoły, pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje dotyczące pomocy psychologiczno - pedagogicznej
- o próbie samobójczej dyrektor informuje Radę Pedagogiczną pod rygorem tajemnicy w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli,
- pedagog planuje dalsze działania mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, atmosfery życzliwości i wsparcia oraz przekazują rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno - pedagogicznej poza szkołą,
- w przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji,
- pedagog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno - pedagogicznej innym uczniom szkoły

XVIII. Procedura postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia

1. Działania uprzedzające:

- 1) Omówienie procedury postępowania na forum Rady Pedagogicznej.
- 2) Omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej.

2. Działania interwencyjne:

- 1) Poinformuj nauczycieli, wychowawców.
- 2) Przypomnij zasady dyskusji z uczniami, uwzględniając elementy odreagowania na godzinach wychowawczych, innych lekcjach.
- 3) Poinformuj uczniów na forum klasy.

- 4) Stwórz możliwość uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.
3. Działania naprawcze:
 - 1) Oceń potrzeby, monitoruj stan psychiczny uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwróć uwagę na uczniów, u których stwierdzasz szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji.
 - 2) Skonsultuj sytuację z pedagogiem lub specjalistą z PPP; ułatw kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego

XIX. Procedura reagowania na zjawiska cyberprzemocy, uzależnienia od mediów elektronicznych

(Szczegółowe działania - "Szczegółowe standardy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży online" - Fundacja Dzieci Niczyje)

Ujawnienie przypadku cyberprzemocy:

- a) nauczyciel, pedagog szkolny lub dyrektor szkoły przyjmuje informację o wykroczeniu – odnotowuje informację i godzinę zgłoszenia
- b) nauczyciel, który nie jest wychowawcą i ma wiedzę o przestępstwie, przekazuje informację wychowawcy, który przekazuje ją pedagogowi i dyrektorowi szkoły
- c) pedagog wraz z wychowawcą udzielają emocjonalnego wsparcia ofierze przemocy, a w razie konieczności zapewniają niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonemu, zapewniają także ochronę świadkowi.

Ustalenie okoliczności zdarzenia i identyfikacja sprawcy (notatka służbowa pedagoga):

- a) rozmowy ze wskazanymi świadkami
- b) sprawdzenie miejsca zdarzenia
- c) ustalenie z pokrzywdzonym liczby sprawców i ich danych personalnych.

Zabezpieczenie dowodów:

Wszystkie dowody powinny być zarejestrowane, zapisane. Trzeba zanotować, kiedy je otrzymano, ich treść, adres mail, numer telefonu, adres strony internetowej, na której pojawiły się szkodliwe treści. Pomocny może się okazać nauczyciel informatyki.

Rejestracja dowodów cyberprzemocy

- telefon komórkowy (nie wolno kasować wiadomości, trzeba zapisywać zarówno te tekstowe jak też zdjęcia, nagrania z dyktafonu czy filmy)
- komunikatory (w niektórych serwisach jest możliwość zapisywania rozmów w tzw. archiwach. Jeżeli nie ma takiej możliwości, można rozmowę skopiować do edytora tekstowego i wydrukować)
- e-mail (trzeba zapisać wiadomość i to nie tylko treść, ale całą wiadomość, ponieważ może to pomóc w ustaleniu jej pochodzenia).

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy:

W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien podjąć dalsze działania:

- a. Przeprowadzenie rozmowy z uczniem - sprawcą o jego zachowaniu
 - celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zdarzenia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i próbowanie rozwiązania sytuacji konfliktowej
 - sprawca powinien dostać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy
 - należy z uczniem omówić skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach, jakie mogą zostać wobec niego zastosowane
 - sprawca powinien zostać zobowiązany do usunięcia szkodliwych materiałów z sieci
 - ważne jest znalezienie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy

- jeżeli jest kilku sprawców, należy rozmawiać z każdym osobno
 - nie należy konfrontować sprawcy z ofiarą.
- b. Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka:
- rodzice sprawcy powinni być powiadomieni o zdarzeniu, zapoznani z dowodami i decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środkach dyscyplinujących wobec ich dziecka
 - należy ściśle współpracować z rodzicami poprzez ustalenie wspólnych zasad
 - opracować projekt kontraktu dla dziecka określający zobowiązania ucznia, określić konsekwencje nieprzestrzegania wymagań i terminów realizacji zadań zawartych w umowie.
- c. Objęcie sprawcy pomocą psychologiczno - pedagogiczną - pedagog, wychowawca klasy i nauczyciele.
- praca z uczniem powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu niewłaściwego zachowania, służyć zmianie postępowania i postawy ucznia
 - w szczególnym przypadku może być konieczność skierowania na dalsze badania specjalistyczne i terapię.

Środki dyscyplinarne wobec sprawcy:

- czasowy zakaz korzystania z komputera czy telefonu i to zarówno w szkole jak i w domu
- stały kontakt z rodzicami ucznia, wsparcie działań szkoły.

Celem sankcji powinno być zatrzymanie przemocy, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa uczniowi, wzbudzenie w sprawcy refleksji na temat swojego zachowania, pokazanie całej społeczności szkolnej, że cyberprzemoc nie będzie tolerowana.

Podsumowując decyzję o karze należy brać pod uwagę:

- rozmiar i rangę szkody,
- czas trwania prześladowania,
- świadomość popełnionego czynu,
- motywację sprawcy,
- rodzaj rozpowszechnionego materiału

Działania wobec ofiary cyberprzemocy:

1. Wsparcie psychiczne przez osobę dorosłą (wychowawcy, pedagog)
2. Podczas rozmowy z uczniem, który jest ofiarą cyberprzemocy, należy zapewnić go o tym, że postąpił właściwie, zgłaszając wydarzenie, Powinno mu się, że rozumie się, w jak trudnej jest sytuacji i zapewnić go, że nikt nie ma prawa tak się wobec niego zachować. Ważne jest stanowcze zapewnienie, że szkoła nigdy nie będzie tolerować aktów przemocy.

Podczas rozmowy bardzo ważna jest obserwacja dziecka i zwrócenie uwagi na jego pozawerbalne zachowanie (zażenowanie, smutek, poczucie winy)

Ochrona świadków, którzy zgłaszają zdarzenie:

Wszystkie działania powinny być tak prowadzone, aby zapewniały bezpieczeństwo nie tylko ofierze, ale i świadkom cyberprzemocy. Postępowanie powinno być prowadzone w sposób dyskretny i poufny. Świadka należy zapewnić o dyskrecji i nie ujawniać jego danych osobowych (chyba, że na wniosek policji).

Notatka służbowa:

Pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Jeżeli rozmowa była prowadzona np. w obecności innego nauczyciela, powinien on również podpisać notatkę. Zabezpieczone dowody powinny być załączone do dokumentacji.

Zawiadomienie Sądu Rodzinnego i Policji.

Gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą, a sprawca nie zaniechał dotychczasowego postępowania, należy powiadomić Sąd Rodzinny. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta dostępne środki, a uczeń nie wykazuje poprawy zachowania. W wypadku bardzo drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem szkolnym zgłasza ten fakt Policji, która prowadzi dalsze działania.

Nadużywanie mediów elektronicznych:

1. Ujawnienie przypadku nadużywania Internetu. Informacja o nadmiernym korzystaniu z sieci lub komputera może dotrzeć do nauczyciela / pedagoga z różnych źródeł: może być zgłoszona przez ucznia, rodziców, innych nauczycieli.
2. Rozmowa z uczniem. Zebranie informacji na temat podejrzeń o nadużywaniu Internetu, jego formy oraz częstotliwości.
3. Kontakt z rodzicami. Poinformowanie ich o obserwacjach dotyczących dziecka.
4. Zapewnienie wsparcia psychologicznego dziecku na terenie szkoły bądź polecenie specjalistycznej placówki.
5. Wsparcie informacyjne dotyczące możliwości dalszych działań w sytuacji nadużywania internetu, informacje dotyczące bezpośredniej pomocy specjalistycznej. Przekazanie kontaktu do zespołu pomocy w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa online Helpline.org.pl. Kontakt z zespołem jest możliwy pod bezpłatnym numerem telefonu 800 100 100 oraz poprzez czat, od poniedziałku do piątku w godzinach 12⁰⁰ - 18⁰⁰, jak również poprzez formularz: Zadaj nam pytanie na stronie www.helpline.org.pl i e-mail: helpline@helpline.org.pl
6. Podjęcie interwencji prawnej.
Większość sytuacji związanych z nadużywaniem Internetu bądź komputera nie wymaga powiadamiania Sądu Rodzinnego. Zgłoszenie sprawy do Sądu Rodzinnego jest jednak wskazane: jeśli rodzice dziecka odmawiają współpracy i nie kontaktują się ze szkołą, a uczeń nie zaprzestaje działań, które są dla niego krzywdzące i skutkują nie wywiązywaniem się z obowiązku szkolnego. W takiej sytuacji dyrektor szkoły powinien zwrócić się do Sądu Rodzinnego z wnioskiem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu z nieletnimi.
7. Dokumentacja zgłoszenia (opis podjętych przez szkołę działań np. kontakt z rodzicami, rozmowa z uczniem, zaproponowanie pomocy psychologicznej poza szkołą).
8. Monitorowanie sytuacji (kontakt z poszkodowanym dzieckiem i jego rodzicami, upewnienie się, czy nie jest np. potrzebne dalsze wsparcie; sprawdzanie, jak realizuje obowiązek szkolny, czy bierze udział we wszystkich zajęciach).

KONTRAKT POMIĘDZY WYCHOWACĄ I RODZICEM

Imię i nazwisko rodzica.....

Imię i nazwisko ucznia

Imię i nazwisko wychowawcy

Powód dla którego kontrakt zostaje zawarty

.....
.....

Określenie rodzaju nałożonej przez wychowawcę kary

.....
.....

Zobowiązanie rodziców do szczególnego nadzoru nad dzieckiem

.....
.....

Ja niżej podpisany przyjmuję do wiadomości nałożoną przez szkołę karę oraz zobowiązuję się do sprawowania szczególnego nadzoru nad moim synem / córką

Ponadto zobowiązuję się do częstszego niż do tej pory kontaktu z wychowawcą

Data zawarcia kontraktu:.....

Czas jego obowiązywania:.....

Podpis rodzica Podpis wychowawcy.....

Powód dla którego kontrakt zostaje zawarty

.....
.....

Przyjecie do wiadomości nałożonej kary i czas jej działania (opisać rodzaj nałożonej kary)

.....
.....

Zobowiązanie ucznia do zaniechania działań niezgodnych z prawem

.....
.....

Zgoda na poniesienie surowszych konsekwencji w przypadku, gdy zachowanie nie ulegnie poprawie (napisać jakich)

.....
.....

Data sporządzenia kontraktu:.....

Podpis ucznia..... Podpis wychowawcy.....

XX. Procedura postępowania w razie wypadku – odrębne zarządzenie

XXI. PROCEDURA ZMIANY WYCHOWAWCY w Szkole Podstawowej nr 11 w Gliwicach

1. Dyrektor Szkoły powierza każdy oddział szczególnej opiece wychowawczej jednemu z nauczycieli zwanemu dalej wychowawcą.
2. Wychowawcą może być każdy nauczyciel zatrudniony w szkole z wyjątkiem nauczycieli religii.
3. Dla zapewnienia ciągłości i skuteczności pracy wychowawczej wskazane jest, aby wychowawca opiekował się danym oddziałem w ciągu całego etapu edukacyjnego.
4. Uzasadniona zmiana wychowawcy klasy w trakcie roku szkolnego może nastąpić na wniosek rodziców, uczniów, wychowawcy, rady pedagogicznej lub dyrektora.
5. Decyzję o zmianie wychowawcy podejmuje Dyrektor SP 11.
6. Wniosek Rady Pedagogicznej dotyczącej zmiany wychowawcy klasy wymaga udokumentowania naruszenia przez wychowawcę klasy zasad etyki nauczycielskiej lub niespełnienia swoich obowiązków służbowych. Opinię podejmuje Rada Pedagogiczna przez głosowanie zgodne z regulaminem prac rady pedagogicznej.
7. Wniosek rodziców uczniów dotyczący zmiany wychowawcy klasy w trakcie roku szkolnego powinien spełniać następujące warunki:
 - a. wniosek o odwołanie wychowawcy klasy może powstać po umotywowaniu konkretnych zarzutów zaniedbania w pracy wychowawczej.
Wniosek w tej sprawie, musi zostać zaakceptowany na zebraniu rodziców danej klasy, przy udziale 75% całego stanu klasy, głosami 2/3 za wnioskiem.
 - b. zebranie w sprawie odwołania wychowawcy klasy może zwołać Rada Klasy (trójka klasowa) przedstawiając dyrektorowi szkoły pisemny wniosek o odwołaniu wychowawcy klasy i uzasadnienie,
 - c. Dyrektor Szkoły w terminie 14 dni od daty otrzymania wniosku zwołuje zebranie ogólne rodziców klasy,
 - d. Dyrektor Szkoły bezpośrednio po otrzymaniu wniosku o odwołanie wychowawcy klasy zapoznaje wychowawcę z motywacją odwołania,
 - e. wychowawca składa pisemne wyjaśnienie do dyrektora szkoły ustosunkowując się do postawionych mu zarzutów,
 - f. wychowawca klasy ma prawo ustosunkować się do przedstawionych mu zarzutów na zebraniu ogólnym rodziców klasy,
 - g. głosowanie nad wnioskiem rodziców o odwołanie wychowawcy klasy odbywa się w trybie głosowania jawnego z udziałem na sali Dyrektora Szkoły.
8. **Ostateczną decyzję** o zmianie wychowawcy w kolejnym roku szkolnym podejmuje dyrektor szkoły. Szkołą kieruje Dyrektor, który jest przełożonym służbowym wszystkich pracowników szkoły i przewodniczącym Rady Pedagogicznej (art. 7 ust. 1 KN). **Jest on m. in. odpowiedzialny za:**
 - dydaktyczny i wychowawczy poziom szkoły,
 - zapewnienie w miarę możliwości odpowiednich warunków organizacyjnych do realizacji zadań dydaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych,
 - zapewnienie bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę (art. 7 KN).
 - Bierze pod uwagę, że **Obowiązki nauczyciela wychowawca** łączy się wiele obowiązków, które nauczyciel powinien realizować. Zgodnie z art. 6 KN, każdy nauczyciel obowiązany jest **rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły:**
 - dydaktyczną,

- wychowawczą
- opiekuńczą.

Wychowawcy klas odgrywają znaczącą rolę w realizowaniu zadań wychowawczych szkoły. Powinni oni:

- troszczyć się o dobro klasy,
- tworzyć w klasie dobrą atmosferę wychowawczą opartą na wzajemnym szacunku, sympatii, zaufaniu, zrozumieniu, szczerości,
- **utrzymywać właściwy kontakt ze wszystkimi uczniami i ich rodzicami.**

XXII. PROCEDURA PRZYJMOWANIA I ROZPATRYWANIA SKARG w Szkole Podstawowej nr 11 w Gliwicach

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2017r., poz. 149 z późniejszymi zmianami).
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz. U. z 2002r., nr 5, poz. 46).
3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo Oświatowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2017, poz. 59 z późniejszymi zmianami)

POSTĘPOWANIE PRZY ROZPATRYWANIU SKARG I WNIOSKÓW

1. Przyjęcie, kwalifikowanie i rejestracja skargi/wniosku.
2. Analiza treści skargi/wniosku.
3. Wyłonienie i wyszczególnienie zarzutów.
4. Jeżeli z treści skargi/wniosku nie można ustalić jej przedmiotu należy wezwać wnoszącego skargę do złożenia wyjaśnienia lub uzupełnienia w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania z jednoczesnym pouczeniem, że nieusunięcie braków spowoduje pozostawienie skargi/wniosku bez rozpoznania - (zał. nr 12).
5. Analiza zarzutów przedstawionych w skardze w aspekcie aktów prawnych.
6. Zaplanowanie trybu i działań (czynności) postępowania wyjaśniającego:
 - a) ustalenie źródeł informacji, trybu i form ich zbierania,
 - b) ustalenie dokumentów przewidzianych do kontroli, analizy,
 - c) przygotowanie narzędzi wspomagających wyjaśnienie sprawy, np.:
 - kwestionariusz wywiadu z nauczycielem, uczniem, itp.,
 - kwestionariusz ankiety,
 - scenariusz spotkania z radą pedagogiczną, radą rodziców, radą szkoły, samorządem uczniowskim,
 - arkusz diagnostyczny,
 - d) zaplanowanie terminów wszystkich przewidzianych czynności (harmonogram).
7. W przypadku braku możliwości załatwienia skargi/wniosku w określonym terminie, pisemne zawiadomienie przez wizytatora osobę wnoszącą, zgodnie z zał. nr 10 i 11
8. Przeprowadzenie zaplanowanych działań i czynności oraz zebranie materiałów.
9. Analiza zebranych materiałów, ustalenie stanu faktycznego, odniesienie się do stanu prawnego i zasadności zarzutów.
10. Wyszczególnienie innych spostrzeżeń niezwiązanych ze skargą/wnioskiem, a wynikających ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego.
11. Redagowanie uwag i wniosków oraz określenie przyczyn sytuacji zaistniałej w szkole/placówce.

12. Sporządzenie notatki służbowej wg wzoru - (zał. nr 5).
13. Opracowanie projektu odpowiedzi do wnoszącego o wynikach prowadzonego postępowania wyjaśniającego, rozstrzygnięciach, wydanych poleceniach lub podjętych innych działaniach związanych z załatwieniem sprawy oraz jej skonsultowanie Dyrektorem szkoły.
14. Przesłanie do wnoszącego informacji pisemnej o wynikach prowadzonego postępowania wyjaśniającego, rozstrzygnięciach, podjętych działaniach.
15. Przesłanie do szkoły/placówki informacji o wynikach załatwienia skargi/wniosku z ewentualnymi zaleceniami (z terminem i podstawą prawną), pouczeniem, uwagami, wskazaniem itp.
16. Sformułowanie wniosków do dalszej pracy - w aspekcie poprawy pracy szkoły.